

ضرورت حکمرانی در فضای مجازی و راهبردهای پیشنهادی

رژومه کیانی
دانشجوی رشته مطالعات فرهنگی و رسانه
دانشگاه علامه طباطبائی

فضای مجازی امروز به جزء جدایی ناپذیری از زندگی روزمره تبدیل شده است؛ از انجام کارهای اداری و استفاده از تاکسی‌های اینترنتی گرفته تا سرگرمی و پرکردن اوقات فراغت. این فضا بسیاری از جنبه‌های زندگی افراد جامعه را دربر گرفته و به همین دلیل نبود قانون‌گذاری و نظارت بر آن می‌تواند پیامدهای مخربی داشته باشد. ایجاد چارچوب‌های قانونی و نظارت مؤثر بر فضای مجازی مستلزم حکمرانی هوشمندانه و برنامه‌ریزی دقیق است. با نگاهی به تاریخ تحولات اجتماعی بشر، می‌توان دید که با پیشرفت علم و فناوری، قلمرو حکمرانی نیز گسترش یافته است. کشورهای مختلف، با توجه به سیاست‌ها و اهداف خود، روش‌های متنوعی برای حکمرانی در فضای مجازی اتخاذ کرده‌اند. نمونه‌هایی از این تلاش‌ها شامل

قانون سوپا و پپا در آمریکا، پروژه سپر طلایی در چین، روسکامندزور در روسیه و پروژه آندرومده در فرانسه است. فضای مجازی با ویژگی‌های غیرمتمرکز و ماهیت فراملی خود، حکمرانی بر آن را به موضوعی چالش برانگیز تبدیل کرده است. به طور کلی، دو رویکرد اصلی در حکمرانی فضای مجازی وجود دارد: "حکمرانی بر داده" و "حکمرانی با داده".

دو رهیافت اصلی در حکمرانی فضای مجازی:

حکمرانی بر داده: در این رویکرد، دولت‌ها تلاش می‌کنند با تنظیم مقررات برای جمع‌آوری، نگهداری و استفاده از داده‌های شخصی، از حقوق شهروندان محافظت کرده و امنیت و کرامت انسانی را تضمین کنند. بسیاری از

کشورهای توسعه‌یافته، به‌ویژه اعضای اتحادیه اروپا، از این مسیر برای مدیریت داده‌ها بهره می‌برند.

حکمرانی با داده

این رویکرد به ملی‌سازی داده‌ها و توسعه کسب‌وکارهای بومی می‌پردازد. کشورهای غیراروپایی نظیر چین، اندونزی و روسیه با استفاده از این رویکرد، به دنبال تقویت شرکت‌های داده‌محور داخلی و رقابت در سطح بین‌المللی هستند. مثال موفق این رویکرد، محبوبیت سوپراپلیکیشن‌ها در کشورهای آسیای شرقی است.

راهنماهای پیشنهادی

برای ایرانبا توجه به چالش‌های موجود و تأکید بر ضرورت رویکرد فعال و مبتکرانه، اصول و راهکارهای زیر برای حکمرانی مؤثر در فضای مجازی پیشنهاد می‌شود:

۱. توسعه زیرساخت‌ها ایجاد زیرساخت‌های فناورانه و تکمیل شبکه ملی اطلاعات. خودکفایی در تولید سخت‌افزارها و نرم‌افزارهای پایه مورد نیاز کشور.

۲. بهره‌گیری از داده‌ها ملی‌سازی داده‌ها برای تقویت حاکمیت سایبری. استفاده از داده‌ها برای شفافیت، عدالت و تسهیل ارائه خدمات.

۳. حمایت از نوآوری راه‌اندازی شرکت‌های غیردولتی بزرگ با رویکرد فراملی. تقویت زمینه‌های نوآوری و تولید فناوری‌های متناسب با سبک زندگی اسلامی-ایرانی.

۴. تقویت روابط بین المللی ایجاد عمق استراتژیک منطقه‌ای و بین‌المللی در فضای مجازی. تلاش برای کاهش نفوذ آمریکا از طریق تدوین نظام حقوق بین‌الملل.
۵. مشارکت عمومی و تنظیم‌گری تقویت مشارکت مردم و تفویض بخشی از اختیارات به بخش خصوصی و نهادهای مردمی. یکسان‌سازی تعریف حکمرانی سایبری و توسعه علوم مرتبط.
۶. ترویج گفتمان انقلابی ایجاد گفتمان انقلابی و تقویت حضور مؤثر در فضای مجازی با الهام از سبک زندگی اسلامی-ایرانی.
۷. حل چالش‌های اساسی بهره‌گیری از حکمرانی سایبری برای حل معضلات کلان کشور و ارتقای کیفیت زندگی مردم.

نتیجه‌گیری

برای حکمرانی موفق در فضای مجازی، باید به زیرساخت‌ها، داده‌ها، نوآوری، مشارکت عمومی و روابط بین‌المللی توجه ویژه داشت. این راهکارها می‌توانند ایران را به جایگاه شایسته‌ای در حکمرانی فضای مجازی رسانده و کیفیت زندگی مردم را بهبود بخشند.

سازمان فضایی مجازی سراج

@Maqaam_ir

مقام

مطالبه گران قوت
و اقتدار مجازی